

Høringsuttalelse fra Det teologiske Menighetsfakultet vedrørende

Forslag til ny Tekstbok for Den norske kirke

- 1. Innledning**
- 2. 141: Tekstboken – Utvalg av tekster**
 - 2.1: Bibelhistorisk bredde
 - 2.2: Teologisk bredde
 - 2.3: Perikopeavgrensninger
- 3. 142: Inkluderende element i tekstutvalg og tekstsammensetning**
 - 3.1: Såkalte ”Kvinnetekster”
 - 3.2: Teksters bruk av gudsspråk – hvordan Gud omtales
 - 3.3: Klagetekster
- 4. 143: Tekstbokens fortellinger**
- 5. 144: Kirkeåret**
- 6. 145: Tekstbok og de enkelte søndager**
- 7. 146: Tekstbok – sammenfattende**

Tillegg: Sammenfatning av endringsforslag

INNLEDNING

Høringsuttalelsen forholder seg til Høringsspørsmålene (141 – 146) og er i hovedsak disponert ut fra dem. Mot slutten er det også løftet fram 2 spørsmål som ligger i grenselandet mellom liturgi og tekstbok, nemlig forholdet mellom lesningene og graden av forordning av prekentelekter og lesetekster. Til slutt har vi samlet alle konkrete endringsforslag, sortert på kirkeårsdagene.

Vi har i hovedsak brukt forkortelsen FNT for Forslag til Ny Tekstbok for Den norske kirke og forkortelsen KT 1977 for Kirkeårets tekster.

Arbeidet med FNT har vært omfattende og samvittighetsfullt. Vi har stor respekt for det teologiske arbeid som er gjort. Utvalget som ble oppnevnt av Nemnd for gudstjenesteliv (NFG) leverte sitt forslag 1.juli 2007. Forslaget ble behandlet, bearbeidet og på en del områder endret i NFGs endelige vedtak i april 2008. Det er dette endelige vedtaket som nå utgjør FNT og er gjenstand for høring.

141: TEKSTBOKEN – UTVALG AV TEKSTER

Det er lagt vekt på å få et dekkende utvalg fra de ulike periodene av bibelhistorien. Det er også forsøkt å få med tekster fra de fleste bøkene i Bibelen.

a. Mener dere at tekstutvalget er bredt nok, ut fra et bibelhistorisk perspektiv?

FNT innebærer naturlig nok en utvidelse av det bibelhistoriske perspektiv, siden antallet tekster er økt med ca 50 %. Mange nye lesetekster samt en rekke nye fortellingstekster bidrar til denne breddeutvidelsen. Det er også mulig å tenke seg at bredden blir *for* stor, da det er et viktig hensyn at tekstene også skal fungere i en gudstjeneste. Vi ser noen få eksempler på dette. Hvilke bibelhistoriske tekster vi savner eller opplever overflødige, går fram av vår gjennomgang av kirkeårsdagene.

b. Mener dere at tekstutvalget er bredt nok, ut fra et teologisk perspektiv?

Tekstutvalget i FNT har god bredde og det oppleves ikke å ha en markert slagside i den ene eller andre retning. Arbeidet med å ta inn flere tekster som behandles under høringsspunkt 142, bidrar til en styrking av denne bredden. Det er også viktig at tekstgruppene på de enkelte dagers enkelte rekker på den ene siden gir et noenlunde samlet fokus og på den andre siden ikke bidrar til overdreven harmonisering av det bibelske materialet. Problematiske tekster finnes og det vil være hensiktsmessig at disse i noe større grad enn tidligere er synlige i tekstboken. Men fremfor alt gir det nye tekstutvalget mulighet til en revitalisering av menighetens forhold til Bibelen.

I våre endringsforslag har vi tatt inn følgende 19 nye lesetekster som ikke er lesetekster i FNT:

Hebr 10,35-39	2 s i advent
Ordspr 8,1.22-31	Romjul
Jes 55,1-3	3 s i åp

Apg 3,1-10	4 s i åp
Joh 17,14-19	6 s i åp
*Mark 14,3-9	3 s i faste
1.Pet 2,4-10	S før pinse
Joh 16,5-11	2.pinsedag
1 Mos 3,21-24	Treenighetssøndag
Esek 11,19-20	2.s i tre
Tit 3,4-7	2.s i tre
*Jes 6,1-8	6 s i tre
Dom 4,4-5	6 s i tre
3 Mos 19,16-18.33-34	11 s i tre
Jes 1,18-20	18 s i tre
Luk 15,1-7	Bots og bededag
Jes 51,9-16	23 s i tre
*Jes 49,13-16	Allehelgen
Sal 142,1-8	Rett og fred

Tekstene med * mener vi har en helt spesiell sterk begrunnelse for å komme med, se *forslag til endringer*.

12 tekster er foreslått tatt ut, resten av de 19 som erstattes med nye har allerede dubletter som blir stående.

I tillegg har vi foreslått 7 nye fortellingstekster som ikke er inne i FNT fra før (se 143)

c. *Mener dere at tekstutvalget omfatter tekster som burde vært avgrenset på en annen måte?*

Det kan være ulike grunner til å velge en bestemt avgrensning av en lesetekst. Hensynet til et samlet fokus samt hensynet til lesbarheten og tekstens lengde vil i mange tilfeller tale for å gjøre begrensninger. Samtidig er det viktig at tekstenes indre spenninger og paradokser ikke blir harmionisert ved å forkorte lesninger eller utelate vers. Flere foreslåtte tekster er omgitt av kontrasterende vers som i sin opprinnelige sammenheng var avgjørende for forståelsen. I visse tilfeller kan det forsvares å utelate disse, andre ganger vil det være rom for å ta de med. Noen ganger er det helt nødvendig å ha med disse kompliserende kontrastene. I vår gjennomgang av kirkeårsdagene er våre forslag til endring av avgrensninger begrunnet. Nedenfor følger en oppstilling av disse endringsforslagene

Forslag til endring av perikopeavgrensninger

<u>Kirkeårsdag</u>	<u>Rekke</u>	<u>FNT</u>	<u>Ny avgrensning</u>
1.søndag i adventstiden	2.rekke	Luk 4,16-23	Luk 4,16-22
Juledag	Alle	Hebr 1,1-6	Hebr 1,1-5
Kristi Åpenbaringsdag	3.rekke	Joh 12,44-47	Joh 12,44-50
4.søndag i åpenbaringstiden	2.rekke	Rom 9,15-26	Rom 9,15-21
Såmannsøndagen	3.rekke	5 Mos 6,2.4-9	5 Mos 6,2-9
Askeonsdag	2.rekke	Matt 12,38-42	Matt 12,38-41
1.søndag i fastetiden	3.rekke	Matt 26,36-41	Matt 26,36-45
3.søndag i påsketiden	1.rekke	1 Pet 2,20b-25	1 Pet 2,20-25
4.søndag i påsketiden	1.rekke	Apg 9,35-43	Apg 9,36-43
5.søndag i påsketiden	3.rekke	Ef 2,19-22	Ef 2,17-22
6.søndag i påsketiden	1.rekke	Joh 16,22-28	Joh 16,23b-28

6.søndag i påsketiden	2.rekke	Matt 6,7-15	Matt 6,7-13
2.søndag i treenighetstiden	1.rekke	1 Kor 10,1-4	1 Kor 10,1-5
5.søndag i treenighetstiden	3.rekke	Matt 10,12-18	Matt 10,10-20
6.søndag i treenighetstiden	3.rekke	Mark 3,7-19	Mark 3,13-19
9.søndag i treenighetstiden	2.rekke	Mark 10,2-16	Mark 10,2-12
14.søndag i treenighetstiden	1.rekke	2 Mos 35,21-36,1	2 Mos 35,21-29

142: INKLUDERENDE ELEMENT I TEKSTUTVALG OG TEKSTSAMMENSETNING

Intensjonen med utvalget av tekster er å sette sammen tekster som favner om et bredt spekter av erfaringer. Her rettes fokus mot hvordan mennesker under ulike forhold omtales og beskrives, hvordan Gud omtales, og hvordan relasjonen mellom Gud og mennesker framtrer, se HD s 41 bm/nn. Her tenkes det særlig på mennesker som på ulike måter faller utenfor fellesskapet.

I hvilken grad mener dere dette er ivaretatt i F?

I Høringsdokumentet vektlegges betydningen av inkluderende språkbruk, ”det rettes fokus på hvordan mennesker – barn, menn og kvinner og også minoritetsgrupper – omtales og beskrives, hvordan Gud omtales...” Et av grepene for å oppnå dette er å få inn ”flere tekster som omtaler Gud på ulike måter enn bare konge og herre” og ”få inn flere tekster som synliggjør kvinner.” (HD s. 41)

Disse ønskene og målsettingene deler vi og vi vil derfor særlig rette oppmerksomheten mot følgende 3 punkter:

1. Såkalte kvinnetekster
2. Teksters bruk av gudsspråk
3. Klagetekster

1. Såkalte ”kvinnetekster”

Flere tekster som omhandler såkalte kvinneerfaringer eller kjønnsstatistikk i videre forstand, bør hentes inn i den nye tekstboka. Vi skulle gjerne sett at flere av dem var med i de ordinære teksttrekkene, men dersom ikke dette er mulig å få til bør de i alle fall inn som fortellingstekster.

Følgende 2 tekster med elementer av kvinneperspektiv vil være naturlig å ta inn som lesetekster:

- *Mark 14, 3-9 om Jesus som blir salvet av en kvinne i Betania må være med i tekstboka. Vi foreslår at den tas inn på 3 s i fastetiden III rekke.
- *Dom 4, 4-5 om Debora som har en fremtredende stilling og kalles både dommer og profetinne, foreslås som GT tekst i III rekke på Aposteldagen i stedet for Jes 66, 18-19. Sammen med Rom 16,1-7 om Føbe, får vi her to tekster om kvinner og kvinners lederposisjoner i denne 3. rekke, noe som vil tydeliggjøre dette temaet.

Følgende tekster med elementer av kvinneperspektiv vil være naturlig å ta inn som fortellingstekster (se 143 d):

- 1 Mos 2,4-25 Skapelsen av mennesket: mannen og kvinnen i hagen, er ikke inne i det nye forslaget, men MÅ inn som fortellingstekst.

- 1 Mos 1,27 Skapelsen av mennesket som mann og kvinne. Bør inn som kjernetekst i fortellingskanon
- Gal 3, 28 Jøde eller greker, slave eller fri, mann og kvinne. Bør inn som kjernetekst i fortellingskanon
- *1 Mos 18,9-15 Sara som lo
- Joh 4,28-30.39-43 Kvinnen som vitner for mennene i Sykar
- Joh 11,17-30 Jesu samtale om oppstandelsen med Marta og Maria.
- *Apg 16,11-15 Lydia
- * Luk 8,19-21 Jesu mor.
- *Luk 8,1-3 Kvinner som fulgte Jesus.

Tekster merket med * er nye i forhold til KT fra 1977

2. Teksters bruk av gudsspråk – hvordan Gud omtales

Det gamle testamentet har flere tekster som omtaler Gud i såkalt kvinnelig gudsspråk. Bare en av disse tekstene var inne i KT 1977, Jes 49,13-16: ”Kan en kvinne glemme sitt diende barn?” Denne er ikke med i FNT, men bør absolutt hentes inn igjen.

- Jes 49, 13-16 foreslås til Allehelgensdag i stedet for Jes 49, 8-10 i 1.rekke

To andre tekster som med fordel kan komme inn som lesetekster eller poetiske tekster:

- Jes 66, 12-14 ”Som moren trøster sin sønn, slik vil jeg trøste dere.”
- Salme 22, 10-12 der Gud fremstilles som jordmor.

Utvalget av poetiske tekster gir et sammensatt og variert gudsspråk med et bredt spekter av gudsmetaforer. Det er ikke et ensidig maskulint eller autoritært gudsbilde som blir etablert i salmeutvalget, noe som er svært positivt.

3. Klagetekster.¹

En gruppe av tekster som kan være med å inkludere grupper som kan falle utenfor fellesskapet av ulike årsaker, er de såkalte klagetekstene.

Av alle klagesalmene i GT er det bare to av dem som er med i KT 1977. Dette er noe bedre i den FNT. I HD (s. 45) fremheves viktigheten av at ”også klagen får rom i gudstjenesten”.

I FNT er det foreslått lesninger fra ca seksti av GTs salmer,² til sammenligning er det trettifem salmer inne i KT 1977.³ Med en nærmest fordobling av antall salmer i tekstboka ville en kunne forvente at også antallet klagesalmer økes betraktelig. De fleste av salmetekstene der klageleddet av salmen foreslås lest, er hentet inn som dagens poetiske tekst. Det gjelder **Salme 13**,⁴ **Salme 22**,⁵ **Salme 42**⁶ og **Salme 130**.⁷ Tekster fra **Salme 80**⁸

¹ Se til dette punktet Løland, H. ”Mitt liv er kommet nær dødsriket” *HPT*, 1 (2008): 39-42

² Utdrag av disse 60 salmene er foreslått som dagens poetisk tekst hele 71 ganger, mens 13 lesninger fra Salmenes bok er foreslått som ordinære tekster i tekstrekkene.

³ Dette antallet inkluderer tilleggstekstene. Disse 35 salmene er fordelt på 38 dager.

⁴ Salme 13, 2/ 3/ 4b, omkved 4a, foreslås som poetisk tekst til 4. s. i treenighetstiden

⁵ Salme 22, 2a /2b/ 3. omkved v. 4, foreslås som poetisk tekst til Søndagen for forfulgte og undertrykte.

og **Salme 86**⁹, som begge regnes som klagesalmer, er også foreslått hentet inn som poetiske tekster, men av disse salmene *er det ikke klageleddet* som skal leses.

Salme 90,13-17 er foreslått som ordinær GT-tekst på 18.s. i treenighetstiden i 2.rekke, mens **Salme 119**,80-83 er foreslått som tekst til 7.s. i åpenbaringstiden i 3.rekke. Denne siste salmen, Salme 119, regnes ikke vanligvis som en klagesalme, men v. 80-83 består av bønn og klage og nevnes derfor her. Med andre ord, i FNT er det tatt med syv klagesalmer, klageleddet foreslås lest i fem av dem. I tillegg kommer salme 119, som inneholder klage. Dette er en økning av klagesalmer fra dagens situasjon og det er positivt.

Likevel er ikke økningen dramatisk og om klageropet faktisk skal bli hørt i gudstjenesten fremover *avhenger også i stor grad av hvordan den foreslåtte poetiske teksten vil fungere*. Dersom den poetiske teksten faller bort, for eksempel i menigheter med mindre musikalske ressurser, vil antall GT salmer i gudstjenesten blir betydelig redusert. Bare tretten salmer er inne som regulære lesetekster i tekstrekkene. Resultatet er da at klageropet vil lyde nesten like sjeldent i gudstjenestesammenheng som i dag. En annen utfordring med at de aller fleste klagesalmene er inne som poetisk tekster er at de i utgangspunktet ikke er ment å prekes over.

Det bør vurderes om ikke flere klagetekster bør være inne som ordinære tekster.

Den nye søndagen for forfulgte og undertrykte er den dagen i kirkeåret som har klarets preg av klage og som har inne flest klagetekster. Tekstutvalget her er meget bra.

Konkret forslag:

- Salme 142, 1-8 foreslås inn på Søndag for rettferdighet og fred, i stedet for Jes 11, 1-10. Vi har også foreslått noen andre endringer på denne dagen. I vårt forslag er det nå inne tre ulike perspektiv/tre sentrale tema til rettferdighet i GT tekstene. I. rekke: Amos 5, 11-15, det etiske perspektivet; II. Rekke: Jesaja 2, 1-5, eskatologi og fredsvisjonen, og til sist III. Rekke: Salme 142, klagen over forfølgelsen og nøden.

143: TEKSTBOKENS FORTELLINGER

Tekstbokforslaget setter opp fortellingstekst til kirkeårsdagene som kan velges i stedet for de oppsatte tekstene på den enkelte kirkeårsdag. Samlet sett skal disse utgjøre en bibelhistorie for barn og voksne.

- a. *Er dette en god ordning?*
Tanken om å ”kanonisere” et utvalg fortellinger med tanke på bruk på kirkeårsdagene, er både god og spennende. Dette er særlig viktig når kirkens kateketiske ansvar er blitt tydeliggjort og operasjonalisert blant annet gjennom trosopplæringsreformen.
- b. *Mener dere at utvalget er dekkende?*
Svaret avhenger av hvilken status man tenker at F-tekstene skal ha. Høringsspørsmålet indikerer at dette skal utgjøre ”en bibelhistorie for barn og voksne.” Hvis dette er den ambisjon man har for samlingen av F-tekster, er det vår mening at antallet må utvides. Mange fortellinger er både regulære lesetekster i en av rekkene og F-tekster, ofte på samme

⁶ Salme 42, 2/ 3/ 4 omkved v. 9a, foreslås som poetisk tekst til 7. søndag i åpenbaringstiden.

⁷ Salme 130, 1b-2a/ 3/ 4, v. 5 omkved, foreslås som poetisk tekst til askeonsdag.

⁸ Salme 80, 2/ 3b /4, omkved Sak 9,9a, foreslås som poetisk tekst til 1. s. i adventstiden.

⁹ Salme 86, 5/ 6/ 7, omkved v.11a, foreslås som poetisk tekst til Fastelavnssøndag.

- søndag. Flere søndager har også fått 2 F-tekster, noe som indikerer at det vil være rom for 2 F-tekster også på andre søndager, hvis man ønsker å utvide antall fortellinger noe.
- c. *Er det noen av disse fortellingstekstene som er uegnet?*
Vi finner ingen fortellinger som *må* ut av tekstboken. Snarere har det vært en ganske streng sensur med tanke på fortellinger som for eksempel har uvante eller problematiske gudsbilder.
- d. *Er det noen fortellingstekster som er savnet?*
Her har vi nedenfor angitt en liste over noen fortellinger som ikke er med som F-tekster, men som vi mener bør være med i en ”bibelhistorie for barn og voksne”. Noen av disse fortellingene er med som regulære lesetekster. Noen har utvalgte deler av fortellingen med som lesetekst. Disse er merket med * Noen er ikke med i det hele tatt. Disse siste er merket med **.

1.Mos 2,4-25 *	Mennesket i Guds hage	(deler er lesetekster)
1.Mos 16,1-16 (7-16?)	Hagar	(lesetekst 22.s i T)
1.Mos 18,1-15 *	Herren gjester Abraham	(1-8 er lesetekst T-søndag)
2.Mos 14,15-31 *(15-22?)	Sivsjøunderet	(15-22 er lesetekst 2.s i T)
2.Mos 16 **	Manna i ørkenen	
2.Mos 17,1-7	Vann av klippen	(lesetekst 2.pinsedag)
4.Mos 21,4-9	Kobberslangen	(lesetekst 4.s i fastetiden)
1.Sam 1 *	Samuel blir født	deler er lesetekst)
1.Kong 18,17-46 (21-39?)**	Elia på Karmel	
1.Kong 19,1-13a	Elia på Horeb	(lesetekst s. før pinse)
Job 1-2 og 42 *	Rammefortellingen om Job	(2,1-10 er lesetekst 3.s i f)
Jes 6,1-8 **	Kallelsen av Jesaja.	
Jer 1,4-10	Kallelsen av Jeremia	(lesetekst 6.s i T)
Matt 25,14-30	Liknelsen om talentene	(lesetekst 14.s i T)
Mark 4,35-41	Jesus stiller stormen	(lesetekst på Skaperv. s)
Mark 5,21-43 *	Jairus' datter mm	(25-43 delt på 2 søndager)
Mark 7,31-37	Effata!	(lesetekst 18.s i T)
Luk 8,1-3**	Kvinner som fulgte Jesus.	
Luk 8,19-21**	Jesu mor	
Luk 14,15-24	Det store gjestebudet	(lesetekst 3.s i T)
Joh 4,28-30.39-43**	Kvinnen som vitner i Sykar	
Joh 11,17-30**	Jesu samtale med Marta og Maria	
Apg 16,11-15**	Lydia	
Åp 21,1-5	Ny himmel og ny jord	(lesetekst 3.s i Å)

- e. *Mener dere at utvalget er egnet for kirkens trosopplæring?*
I hvilken grad utvalget av fortellinger er egnet for kirkens trosopplæring, vil avhenge av bruken, også utover den bruk fortellingen får i søndagsgudstjenesten. Men tekstbokens systematiserte grunnstamme av bibelfortellinger burde kunne være en viktig ressurs for det lokale trosopplæringsarbeid. Nå finnes det allerede en rekke utvalg av bibelfortellinger, ikke minst samlet i Barnebibelutgaver av ulike slag. Derfor er det ikke sikkert at Tekstbokens F-tekster nødvendigvis får et slikt gjennomslag som en autorisert ”bibelhistorie for voksne og barn”.

144: KIRKEÅRET

I Forslaget er det lagt vekt på å bevare og fremheve kirkeårstidene. Betegnelser som angir innhold og ikke bare tallbetegnelser bidrar til at kirkeårstidene blir tydeligere; derfor endres betegnelsene til adventstiden, åpenbaringstiden, fastetiden, påsketiden og treenighetstiden, se HD s 39bm/nn.

a. *Hvordan vurderes denne endringen?*

Forslag til ny tekstbok (FNT) gir betegnelser på kirkeårstidene som søker å tydeliggjøre innholdet i disse. Eksempelvis vil det da hete 2.søndag i Åpenbaringstiden og ikke 1.søndag etter Kristi Åpenbaringsdag. Det vil hete 4.søndag i treenighetstiden i stedet for 4.søndag etter pinse. Denne endringen er velbegrunnet og allerede innarbeidet i Gudstjenesteboken vi bruker i dag, men ikke i Kirkeårets tekster. Betegnelsene *søndag i adventstiden* og *søndag i fastetiden* fungerer bedre pedagogisk enn de nåværende betegnelsene i Kirkeårets tekster.

Vi støtter bruken av de nye benevnelsene på kirkeårets tider og dager.

b. *Søndag etter jul har fått navnet romjulssøndag.*

Romjulssøndag er en ny betegnelse som er innført i FNT. Dette navnet på søndagen representerer en folkeliggjøring i forhold til den eksisterende betegnelsen *søndag etter jul*. **Romjul** eller **romhelg** er en norsk betegnelse for perioden mellom julehelga og nyttår, det vil si fra tredje juledag 27. desember til og med nyttårsaften 31. desember. Tradisjonelt var romjula imidlertid perioden mellom helligdagene i jula og trettendedagen (Hellig tre kongers dag 6. januar). Ordet *romhelg* kommer fra det norrøne *rimheilagr* som betyr «som ikke trenger å holdes strengt hellig». Romjulssøndag ville være et bedre uttrykk for den vanlige oppfatningen av at jula strekker seg lenger enn til 2.juledag. Den nåværende betegnelsen *Søndag etter jul* gir inntrykk av at jula er (eller bør være) over og vil også bryte med FNTs prinsipp om ikke å bruke *etter* som del av et navn på en kirkeårssøndag.

Vi støtter benevnelsen romjulssøndag på søndagen mellom jul og nyttår

c. *Maria budskapsdag legges fast til søndag før Palmesøndag, som ordningen før 1977.*

Hovedbegrunnelsen er at man ønsker å redusere antall *usikre* kirkeårssøndager. (søndager som kan falle bort pga påskens kalenderplassering) Dagen har også tidligere hatt denne plassering. Det man taper ved en slik fast innordning er den umiddelbare forbindelsen til et svangerskaps varighet, 9 måneder fram til jul. Denne forbindelsen er med å understreke en inkarnasjonsrealisme og tydeliggjøre viktige deler av 2.trosartikkel. Men også med dagens plassering (den fastesøndag som er nærmest 25.mars) kan denne forbindelsen gå tapt. I 2008 falt Maria Budskapsdag eksempelvis på 9.mars. Det er derfor gode argumenter både for å legge Maria Budskapsdag tilbake til en fast søndag (søndag før palmesøndag) og for å opprettholde dagen som bevegelig (nærmeste søndag til 25.mars). *Midtfastesøndagen* som betegnelse på 4.søndag i faste, faller bort i FNT. Denne dagen representerer i dagens ordning en fastepause med brødtekster. Vi støtter FNT i at vår (manglende) fastepraksis tilsier at fastepause har liten betydning.

Vi støtter fast plassering av Maria Budskapsdag til søndag før Palmesøndag.

d. *Kristi forklarelsesdag er flyttet fra åpenbaringstiden til 8. søndag i treenighetstiden.* Denne dagen har et tydelig og profilert innhold som gjenspeiles i alle tekstene. Forbindelsen mellom forklarelsen og åpenbaringstiden er også nærliggende. Derfor vil vi mene at det er et tap å flytte denne søndagen til en søndag midt i sommerferien, til tross for at svensk og finsk tekstbok har denne plasseringen. Derimot er det mulig å tenke seg *vingårdssøndagen* flyttet til 13.søndag i treenighetstiden og så bli en del av den blokken av søndager (12. til

16. søndag i treenighetstiden) som omhandler tjenesten og livet i Guds Rike.

Vingårdssøndagen vil da som oftest feires rundt 1.september og være en verdifull søndag i starten av menighetenes nye arbeidssemester.

Vårt forslag er: Kristi Forklarelsedag flyttes inn mellom Såmannsøndagen og Fastelavnssøndag. Søndagene 9. til 13.søndag i Treenighetstiden forskyves frem og blir hetende 8.til 12.søndag i Treenighetstiden. Vingårdssøndagen får sin plassering som 13.søndag i Treenighetstiden.

- e. *Bots og bededag er plassert på 20. søndag i treenighetstiden, og forlater ordningen med fastsetting til siste søndag i oktober.*

Bots og bededag er foreslått tatt bort som egen kirkeårsdag. Likevel er betegnelsen beholdt i parentes som en bevegelig kirkeårsdag på 20.søndag i treenighetstiden. Det betyr at utvalget anbefaler at en revidert liturgi for denne dagen utarbeides. Det er uklart om man da tenker at denne liturgien *skal* brukes på 20.søndag i treenighetstiden eller om den *kan* brukes. Denne dagen har i FNT tekster som advarer mot vantrø og selvrettferdighet i 1. og 2.rekke men liknelsen om den bortkomne sønn (Luk 15,11-32) er plassert i denne søndagens 3.rekke. (flyttet fra nåværende 4.søndag etter pinse) Selv om det er mulig å se en tematisk sammenheng knyttet til omvendelsesperspektivet, virker denne plasseringen av Luk 15,11-32 kunstig. Vi foreslår å flytte Luk 15,11-32 til 17.søndag i treenighetstiden 1.rekke. Men framfor alt vil vi hevde verdien av å opprettholde en fast dag for (noen av) de motiver som Bots og Bededag har hatt.

Vi vil anbefale at man opprettholder plasseringen av Bots og bededag på siste søndag i oktober), med henvisning til vår reformatoriske arv og *teseanslagene* om boten 31.oktober. Som bare en *mulighet* på 20.s i treenighetstiden, er vi redd at disse verdifulle perspektivene ofte vil bli valgt bort.

- f. *Det bør utarbeides en ny liturgi som legger til rette for individuell og kollektiv bot. Denne liturgien bør gjenspeile en aktuell livsfølelse både på det individuelle og kollektive plan.*

145: TEKSTBOK OG DE ENKELTE SØNDAGER

Det er lagt vekt på at det skal være lett å se at de (tre) ulike tekstene på hver enkelt søndag henger sammen, se HD s 43

- a. *Mener dere at dette er oppnådd?*

Prinsippet om en indre sammenheng mellom tekstene på hver kirkeårsdag er viktig både for de som forbereder gudstjeneste og for hele den gudstjenestefeirede menighet. Det er positivt at FNT legger stor vekt på denne siden av plasseringsarbeidet. Vårt hovedinntrykk er at det er gjort et samvittighetsfullt og godt arbeid i forhold til denne målsettingen.

Likevel ser vi mulighet for å styrke den indre sammenhengen i tekstgruppene ytterligere. Det er for eksempel på enkelte dager lagt stor vekt på å sette sammen tekster som har et visst sammenfall i metaforbruk. Noen av disse kan virke kunstige og saklig uholdbare:

- 3.søndag i åpenbaringstiden 2.rekken har gjennomgående metaforer knyttet til vann og til brudemetaforikk. Disse inviterer til å trekke paralleller som det ikke er dekning for i tekstenes sammenhenger.
- 2.søndag i treenighetstiden 2.rekke har en metaforlikhet knyttet til klær/å kle seg som saklig sett virker misvisende.
- Siste søndag i kirkeåret har metaforer om fisk i to av tekstene, uten at denne gir saklig mening.

I disse 3 tekstgruppene har vi forslag til endringer.

Det er oftere lettere å se en sammenheng mellom GT-tekst og evangelietekst, enn mellom episteltekst og de to øvrige lesetekstene. Kanskje skyldes dette at brevlitteraturen er en annerledes litterær sjanger.

I gjennomgangen av kirkeårsdagene har vi pekt på en del gode muligheter til forbedringer som gjør at Tekstboken kommer enda nærmere denne målsettingen.

- b. *Treenighetstiden har tidligere ikke hatt noe mønster eller linje i tekstvalget. I forslaget til ny tekstbok er det foretatt en gruppering av tekstene, se HD s 48*
I HD heter det at FNT legger opp til en "forholdsvis varsom omgruppering av den "gamle" rekkes tekster." I vår nåværende *Kirkeårets tekster* er det ingen gruppering av tema med dertil hørende tekster for de forskjellige deler av treenighetstiden. I FNT er søndagene inndelt i blokker, der vi innenfor hver blokk kan gjenkjenne en felles temakrets. Denne grupperingen av søndager har en pedagogisk begrunnelse, selv om FNT reserverer seg mot en for streng rammeplan som bibeltekstene i neste omgang må innordne seg. Dette er en viktig reservasjon, da slike rammer kan virke i overkant styrende for utleggelsen av tekstene. På den annen side gir den tematiske grupperingen av tekster i treenighetstiden anledning til å forfølge et perspektiv over flere søndager, der mønsteret for gudstjenestedeltakelse ligger til rette for dette.

Denne grupperingen av tekster tematisk, vil med nødvendighet føre til relativt betydelige omrokeringer i forhold til dagens *Kirkeårets tekster*. Særpregede søndager som "høstens påskedag" på 17.søndag etter pinse og "familiesøndagen" på 21.søndag etter pinse, vil man nå måtte lete etter andre steder (hhv 19.s i T og 9.s i T) At et tema flyttes fra en søndag til en annen, anser vi som et mindre problem, som mest blir lagt merke til av prestene. Det er imidlertid større grunn til å problematisere at en hel temakrets for de neste 30 år er plassert i det som for mange menigheter er ferisesong (9. – 11 søndag i Treenighetstiden: *Guds vilje for livet i Guds skaperverk. Gud kaller oss til etterfølgelse i alle våre livsrelasjoner, og tekstene bidrar til å kaste lys over fellesskap i familie, samfunn og arbeidsliv og internasjonal rettferdighet*, se HD s.48)

Det er derfor viktig at tekster fra denne temakrets også lar seg gjenfinne andre steder i kirkeåret.

Vi støtter prinsippet om en moderat gruppering av tekster i treenighetstiden, men mener at teksttema om *Guds vilje for livet i Guds skaperverk* (i vid forstand) også må gjenfinnes andre steder i kirkeåret.

- c. *Mener dere at det framgår at det er en tydelig sammenheng fra søndag til søndag i treenighetstiden?*
At søndagene er satt sammen i blokker innen treenighetstiden, gjøres godt synlig gjennom tekstutvalget. De ulike søndagene innen hver blokk representerer ulike sider ved det overgripende hovedtema for denne blokken. Like viktig som sammenhengen fra søndag til søndag er imidlertid det motsatte hensyn, nemlig at påfølgende søndager ikke oppleves for like i tekstutvalget. Dette synes vel ivaretatt i FNT.

146: TEKSTBOK – SAMMENFATTENDE

Vårt hovedinntrykk av Forslag til ny tekstbok er at det er gjort et samvittighetsfullt, omfattende og grundig arbeid. Tekstboken vil utfordre og berike menighetene. Både de som skal planlegge gudstjenester og de som skal delta, vil bli stimulert til teologisk refleksjon og til kristen tro og liv. Vi støtter de hovedprinsipper for tekstutvalget som er lagt til grunn. Likevel vil det være et forbedringspotensial både innenfor utvalg, sammensetning og avgrensning av tekster. Vi har bestrebet oss på å gi konkrete og konsistente endringsforslag som er mulige å innarbeide. Alle våre endringsforslag til ordinære lesetekster er uttegnet og begrunnet i vedlegget til sist i dette dokumentet. Nedenfor har vi også antydnet noen viktige problemstillinger som ligger i grenselandet mellom Tekstbok og Liturgi

FORHOLDET MELLOM LESNINGENE

Liturgiforslaget legger vekt på å styrke evangelielesningen som den sentrale teksten i gudstjenesten. Dette kommer til uttrykk ved at det er denne teksten som leses sist og ved at menighetens halleluja-gjensvar er flyttet til evangelielesningen. Evangelieprosjeksjon er et av alternativene i liturgiforslaget. Dette er den eneste lesningen der menigheten er stående.(s.32 i HD)

Hvor naturlig og selvsagt er denne oppgraderingen av evangelieteksten i forhold til de andre lesningene? Vi vil problematisere denne særstillingen.

AVSLUTNING AV LESNINGENE

Avslutningsformelen ”Slik lyder Herrens ord” har vært brukt i Den norske kirke siden 1977. FNT har en annen formulering: ”Slik lyder første/andre lesning” eller ”slik lyder det hellige evangelium.” Symbolbetydningen av disse formuleringene er stor og det må gjennomtenkes på nytt om en slik endring vil bidra til å svekke Bibelens posisjon i menighetene eller om den vil bidra til å gi menighetene en større og friere interesse for det leste ordet. Det vil også være et spørsmål som berører prestenes og menighetenes forståelse av begrepet ”Herrens ord”. (Jf. vår uttalelse til liturgi – hovedgudstjenesten, punkt 3.3: Ordets del).

FORHOLDET MELLOM TEKSTENE OG PREKEN

Det er reformens intensjon at forholdet mellom siste lesning og preken blir løsere, og det betones at preken kan bygges over mer enn en tekst. Det er med andre ord ikke lagt opp til noen forordning av prekentekest gjennom kirkeåret. Det som er forordnet er Tekstboken som helhet. Dette gjenspeiler i noen grad den fleksibilitet som man ønsker skal være en viktig verdi i reformen.

Hvor ønskelig er det at prest/menighet selv velger prekentekest? I hvilken grad kan dette påvirke prekenen? Vil dette sikre eller true det breddetilfang av bibelutleggelse som er ønskelig i Kirken?

Selv om dette er spørsmål som muligens hører inn under liturgiutvalget, vil det ha stor betydning også for vår forståelse av og bruk av Tekstboken. Tekstboken gir 3 lesetekster, en poetisk tekst og 1-2 fortellingstekster til hver kirkeårsdag. Det betyr at opptil 6 bibeltekster utgjør en mulig tekstressurs for prekenen. Evangelieteksten løftes fram og fremheves som *lesning*. Men intensjonen i liturgiforslaget er at ingen av disse tekstene gis forrang som utgangspunkt for utleggelse. Hvis preken forstås som utleggelse av bibeltekst, vil vi tenke at det ville vært en fordel å ha en noe sterkere grad av forordning knyttet til hvilken bibeltekst som skulle utlegges. Dette kunne bidra til å sikre menighetene at den rikdom av tekster som faktisk har funnet veien inn i Tekstboken også, over tid, vil bli utlagt i menighetens gudstjeneste.

Prekentekest bør forordnes/anbefales fra år til år.

VALG AV LESETEKSTER I PÅSKETIDEN

Alle søndagene f.o.m. 2.søndag i påsketiden t.o.m. søndag før pinse har med alternative tekster til 1.lesning (både en GT-tekst og en Apg-tekst), mens Pinsedag har med alternative tekster til 2.lesning (både en Apg-tekst og en brevttekst).

Lesetekstene bør forordnes/anbefales fra år til år. Lesningene fra Apg bør fortrinnsvis erstatte episteltekster og ikke GT-tekster.

TILLEGG følger.

TILLEGG: Forslag til endringer i Ny Tekstbok for Den norske Kirke

1 søndag i adventstiden

2 rekke Evangelieteksten Luk 4, 16-23 siterer fra Jes 61, denne teksten Jes 61, 1-3 / 4 kan med stor fordel vært inne som GT tekst i denne rekken i stedet for Salme 24, 1-10
GT-tekstene byttes slik at Jes 61,1-3 leses her i 2.rekke, mens Sal 24,1-10 leses i 1.rekke på 23.s. i tre.
Avgrensning er foreslått til Luk 4, 16-23, men det er vanskelig å se hva man vinner med å inkludere v 23, som ikke var med i KT 1977
Teksten avgrenses til 4,16-22

2 søndag i adventstiden

1 rekke Titus 2, 11-13 fungerer ikke spesielt godt sammen med de andre tekstene her. Heb 10, 35-39 fra gammel 2 rekke her er et godt alternativ.
Tit 2,11-13 går ut og Hebr 10,35-39 kommer inn

Juledag

Alle rekker Her er vi spørrende til avgrensingen i Heb 1, 1-6, før var det 1, 1-5a, forslag: 1, 1-5
Teksten avsluttes etter v.5: Hebr 1,1-5

Romjulsøndag

3 rekke Jes 66, 7-11 er en viktig tekst, men passer ikke godt her. Ordsp 8,1-22-31 er et bedre alternativ.
Jes 66,7-11 går ut og Ordsp 8,1.22-31 kommer inn

Kristi åpenbaringsdag

3.rekke Evangelielesningen Joh 12,44-47 kan med fordel utvides for å få med det viktige domsperspektivet.
Utvide teksten i bakkant til Joh 12,44-50

2 søndag i åpenbaringstiden

3 rekke God GT tekst 1 Mos 28, 10 – 29, 1 men passer bedre sammen med Joh 1,35-51, som er på 3.s.i tre III.
Bytte GT-tekstene mellom 2.s i Åp 3.rekke og 3.s i tre 2.rekke:
2.søndag i Åp, 3.rekke: Jes 50,4-5
3.søndag i Tre, 2.rekke: 1 Mos 28,10-29

3 søndag i åpenbaringstiden

2 rekke sammenstillingen av vann/brud – symboler er problematisk. Selv om det antagelig er tekstlige linker mellom 1 Mos 24, 11-24, 58-59 og Joh 4, 4-26 er koblingen ikke god når de leses slik og særlig ikke med Åp 22, 16-17 som bro. Jes 55,1-3 er en god erstatning, den er ikke med i FNT fra før.
Jes 55,1-3 kommer inn og erstatter 1 Mos 24,11-24.58-59 som går ut

4 søndag i åpenbaringstiden

2 rekke God GT tekst , god link mellom GT og evangelietekst, men Rom 9 kan med fordel kortes ned til 15-21, som gir klarere fokus
Rom 9 avsluttes etter v.21: Rom 9,15-21

3 rekke Denne tekstgruppen gir en god anledning til fokus på helbredelsestekster.
Apg 3,1-10 erstatter Ef 3,8-12 som går ut

6 søndag i åpenbaringstiden

3.rekke Luk 6,17-19 er en generell samleberetning og kan med fordel erstattes av Joh 17,14-19, som gir bedre tematisk sammenheng med de 2 andre tekstene i rekken. Denne er ikke med i FNT
Joh 17,14-19 erstatter Luk 6,17-19 som går ut

Vingårdssøndagen

1.rekke Matt 20,1-16 er gjengitt etter NO78
3 rekke **1 Mos 12,1-9 kommer inn (flyttet hit fra 6.søndag i treenighetstiden 1.rekke) mens 1.Sam 16 flyttes herfra til 3.s i fastetiden 3.rekke.**

Såmannssøndagen

3.rekke Det virker kunstig å utelate et enkelt vers fra leseteksten, derfor bør 5 Mos 6,2-9 leses i sin helhet.
5 Mos 6,2-9 leses i sin helhet

Askeonsdag

2 rekke Matt 12,38-42. Det gir et bedre fokus å avslutte lesningen etter v.41, fordi v.42 bringer inn et nytt og vanskelig tilgjengelig historisk motiv.
Matt 12,38-41 leses

1 s i fastetiden

3 rekke Matt 26, 36-41 bør utvides med v 42-45 som i forslag 2007, slik at hele fortellingen er med.
Lesningen utvides til Matt 26,36-45

3 s i fastetiden

3 rekke Her vil vi foreslå en ny sammensetning av tekster. Mark 14,3-9 gjengir fortellingen om kvinnen i Betania som salvet Jesus til hans gravferd. I v.9 sier Jesus at hennes gjerning skal bli fortalt overalt hvor evangeliet forkynnes. Denne teksten bør nå inn i Tekstboken. Den vil passe meget godt sammen med 1.Sam 16 om salvingen av David, som foreslås flyttet hit fra Vingårdssøndagen.
Ny sammensetning av tekster: 1 Sam 16,1,4-13; Ef 6,10-20; Mark 14,3-9

Alle søndagene f.o.m. 2.søndag i påsketiden t.o.m. søndag før pinse har med alternative tekster til 1.lesning (både en GT-tekst og en Apg-tekst), mens Pinsedag har med alternative tekster til 2.lesning (både en Apg-tekst og en brevtekst).

Lesetekstene bør forordnes/anbefales fra år til år. Lesningene fra Apg bør fortrinnsvis erstatte epistelteksster og ikke GT-tekster.

3.søndag i påsketiden

1.rekke Ved lesningen fra 1.Pet 2 bør hele v.20 være med for å ta vare på det retoriske poeng som begrunner 20b.
1 Pet 2,20-25 leses

4.søndag i påsketiden

- 1.rekke Her er Apg 9,35-43 lesetekst. Det er mer naturlig å begynne lesningen i v.36, da v.35 hører til forrige fortelling og ikke har noen innledningsfunksjon til vår tekst.
Apg 9,36-43 leses

5.søndag i påsketiden

- 3.rekke Ved lesningen av Ef 2 gir det bedre mening å inkludere v.17-18, slik det er gjort i KT 1977 for Pinsedag. 17-18 forbereder og begrunner 19-22.
Ef 2,17-22 leses

6.søndag i påsketiden

- 1.rekke Her er Joh 16,22-28 foreslått som evangelietekst. Dette overlapper med 4.s.i påsketid 1.rekke, hvor Joh 16,16-22 er evangelietekst, og med 2.s.i advent 1.rekke, med Joh 16,21-14. Avgrensningen svarer heller ikke til tekstinndelingen i NT05, hvor v.16-24 er ett avsnitt med egen overskrift "Sorgen skal bli til glede", mens v.25-33 er todelt under felles overskrift "Seier over verden". Todelingen er betinget av at dialogen med disiplene tas opp igjen i v.29, og dialogen knytter til v.25. V.25-33 er den naturlige enhet, som ikke vil overlapse med tidligere tekster.
Joh 16,25-33 leses.
- 2.rekke Her er Herrens bønn fra Matt 6 foreslått som evangelietekst. Her er det foreslått å ta med Jesu egen utdyping av bønningen om tilgivelse, v.14-15. Vi mener det er mer naturlig å avslutte lesningen etter Amen i v.13. Jesu understreking av den ene bønnens innhold, kan binde oppmerksomheten i for stor grad til dette ene poenget. Vi foreslår Matt 6,11-15 på Søndag for fred og rettferdighet. (se denne)
Matt 6,7-13 leses

Søndag før pinse

- 2.rekke Apg 18,24 – 19,7 om Apollos og Paulus i Efesos er en ny tekst i FNT og gir et verdifullt glimt inn i den første misjonsvirksomhet. Men den passer bedre i treenighetstiden som er Kirkens tid. Siden den omhandler Johannesdåpen og kristen dåp, kan den flyttes til 2.søndag i Treenighetstiden, der den kan erstatte Koll 3,8-14 i 2.rekke. (Deler av denne teksten har allerede en dublett i 9.s. i T) Som erstatning for Apg 18,24 - 19,9 her i 2.rekke på søndag før pinse passer 1.Pet 4,7-11 som flyttes fra 1.rekke., mens 1.Pet 2,4-10 kommer inn i 1.rekke.
Apg 18,24-19,7 flyttes herfra til 2.søndag i treenighetstiden 2.rekke, der den erstatter Kol 3,8-14. 1.Pet 4,7-11 flyttes fra 1.rekke til 2.rekke. 1.Pet 2,4-10 kommer inn som ny tekst i 1.rekke.

2.pinsedag

- 1.rekke Her er Joh 16,12-15 evangelietekst. Dette er evangelietekst også på søndag før pinse i 3.rekke. Den kan med fordel byttes ut med Joh 16,5-11 som ikke er med i FNT og som sier viktige ting om Åndens virke.
Joh 16,5-11 kommer inn og erstatter Joh 16,12-15

Treenighetssøndag

- 3.rekke Både 2. og 3. rekke har Jes 42,5-10.
1 Mos 3,21-24 kommer inn og erstatter Jes 42,5-10 i 3.rekke

2.søndag i treenighetstiden

- 1.rekke 1.Kor 10,1-4. Her bryter det med tekstens egen intensjon hvis ikke kontrasten i v.5 blir med.
1 Kor 10,1-5 leses
- 2.rekke Her er forslaget metaforlikhet mellom GT-tekst og epistel (klær til Adam og hans hustru/kle av dere det gamle menneske) misvisende og kunstig. Følgende sammensetning vil gi en helhetlig tekstgruppe med vekt på dåpen:
Esek 11,19-20 kommer inn og erstatter 1 Mos 3,21-24 (flyttet til Treenighetssøndag 3.rekke)
Apg 18,24-19,7 kommer inn (flyttet fra Søndag før pinse 2.rekke) og erstatter Kol 3,8-14 (se Søndag før pinse)
Luk 3,21-22 (beholdes)
- 3.rekke Rom 6,3-11 har dubletter både på Påskenenatt og delvis på Påskedag (v.9-11) Her kan denne teksten erstattes med Tit 3,4-7, som ikke er med i FNT og som er en kjernetekst om dåpen og kanskje det eneste aktuelle bidraget fra dette Paulusbrevet.
Tit 3,4-7 kommer inn og erstatter Rom 6,3-11 som går ut

3.søndag i treenighetstiden

- 2.rekke **Bytte GT-tekstene mellom 3.s i tre 2.rekke og 2.s i Åp 3.rekke:**
3.søndag i Tre, 2.rekke: 1 Mos 28,10-29
2.søndag i Åp, 3.rekke: Jes 50,4-5

4.søndag i treenighetstiden

- 2.rekke Hebr 12,1-3 har en dublett på Alle helgens dag. Den kan her erstattes med Ef 2,1-10 som riktignok er med på Olsok, men som fortjener mer bruk i tekstboken.
Ef 2,1-10 kommer inn og erstatter Hebr 12,1-3 som går ut

5.søndag i treenighetstiden

- 3.rekke Matt 18,12-18 er vanskelig å inndele. Skal v10 være med, siden v.14 peker tilbake mot v.10? Skal v.11 være med (sekundært)? Eller bare 15-20 slik TB 1977 har på 23. søndag etter pinse? Inndelingen i NT05 er 18,10-20
Matt 18,10-20 leses

6.søndag i treenighetstiden (aposteldagen)

- 1.rekke. Til kallelsen av Peter Luk 5 bør kallelsen av Jesaja, Jes 6,1-8 være GT-tekst. Denne teksten er merkelig nok ikke med i det nye forslaget til tekstbok.
Den foreslåtte GT-teksten om Abrams kallelse 1 Mos 12 kan flyttes til Vingårdssøndagen, 3.rekke, som har tekster som taler om kall og oppbrudd til tjeneste.
Jes 6,1-8 kommer inn og erstatter 1 Mos 12,1-9 som flyttes til Vingårdssøndagen 3.rekke.
- 3.rekke. Her vil vi foreslå Dom 4,4-5 om Debora som dommer og profetinne. Denne teksten vil synliggjøre kvinners lederskap. Teksten blir eneste lesetekst fra Dommernes bok og kan erstatte Jes 66,18-19
Dom 4,4-5 kommer inn og erstatter Jes 66,18-19 som går ut.
Evangelieteksten kan kortes ned til selve kallelsen av de tolv, Mark 3,13-19.
Samleberetningen i de foregående versene kan virke avsporende i forhold til dagens tema.
Mark 3,13-19 leses

9.søndag i treenighetstiden.

2. rekke Tema om ekteskapet vil muligens komme bedre fram hvis leseteksten fra NT, Kol 3,12-14, byttes med 1 Tess 4,1-18. I evangelieteksten bør avsnittet om barna tas ut (det kommer også i 3.s.i tre III, og vil fortsatt lyde regelmessig ved barnedåp), for å ha et skarpere fokus på ekteskap.

Mark 10,2-12 leses

1 Tess 4,1-7 eller Kol 3,12-14 leses (dissens)

11.søndag i treenighetstiden

3.rekke Det er vanskelig å se sammenhengen mellom den lange Amos-teksten og de øvrige tekstene.

3 Mos 19,16-18.33-34 kommer inn og erstatter Amos 9,5-15 som går ut

14.søndag i treenighetstiden

1.rekke GT-lesningen er svært lang. Kan kortes til enten 2 Mos 35,21-29 eller v.30-36,1 for å få et mer samlet fokus.

2 Mos 35,21-29 leses

17.søndag i treenighetstiden

1.rekke Matt 11,28-30 er evangelietekst på 2 andre søndager. Her kan den med fordel erstattes av Luk 15,11-32 om den bortkomne sønn. Denne teksten finnes bare på Bots og Bededag, men ville komme bedre til sin rett her.

Luk 15,11-32 kommer inn og erstatter Matt 11,28-30 som går ut

18.søndag i treenighetstiden

3.rekke Det er ikke enkelt å finne sammenhengen mellom de tre tekstene. Et hovedpoeng i Luk 13 er kallet til omvendelse. Men det er knapt framme i de andre tekstene. Sammenhengen blir bedre ved å ta inn Jes 1,18-20 som ikke finnes annet sted i FNT.

Jes 1,18-20 kommer inn og erstatter Jes 10,5-12 som går ut

20.søndag i treenighetstiden (Bots og bededag)

3.rekke Hvis denne dagen skal fortsette å fange opp det botspreg som har hørt til bots og bededag, bør Luk 15,11-32 om den bortkomne sønn og Fars åpne favn få en bedre plassering. I stedet kan Luk 15,1-10 komme inn. Den er riktignok fortellingstekst på 6.søndag i åpenbaringstiden, men vil her bli lesetekst. Parallellteksten fra Matt 18 vil få en annen funksjon slik den er foreslått på 5.søndag i treenighetstiden.

Luk 15,1-10 kommer inn og erstatter Luk 15,11-32 som flyttes til 17.søndag i treenighetstiden.

22.søndag i treenighetstiden

1.rekke De to lesetekstene er svært lange. Ved å bytte GT-lesningene mellom 1.rekke og 3.rekke får man både bedre saklig sammenheng og bedre fordeling av de lengste lesetekstene.

5 Mos 7,6-9 leses i 1.rekke

3.rekke **1 Mos 16,1-16 leses i 3.rekke**

23.søndag i treenighetstiden

- 1.rekke Jesajateksten som siteres av Jesus i Luk 4, kan med fordel leses sammen med Luk 4 på 1.søndag i adventstiden.
Sal 24,1-10 kommer inn her og bytter plass med Jes 61,1-3 som leses 1.søndag i advent 2.rekke i stedet.
- 3.rekke Fortellingen om Elias bortrykkelse i 1 Kong 2 har et annet fokusområdet enn de andre tekstenes endetidsperspektiv.
Jes 51,9-16 kommer inn og erstatter 2 Kong 2,5-15 som går ut

Allehelgensdag

- 1.rekke Jes 49,13-16 var i KT 1977 den eneste lesetekst med såkalt kvinnelig gudsspråk, men er ikke med i FNT. Den kan med fordel komme inn her.
Jes 49,13-16 kommer inn og erstatter Jes 49,8-10 som går ut

Siste søndag i kirkeåret

- 3.rekke Den konkrete omtalen av fisk i Esek 47 gir en svært søkt sammenheng med den metaforiske bruk av fisk i evangelieteksten. Som ny tekst foreslås 5 Mos 30,15-20 (valget mellom død og liv – v. 19-20 er lesetekst Olsok I, og dermed lite brukt)
5 Mos 30,15-20 kommer inn og erstatter Esek 47,6-12 som går ut

Retttferdighet og fred

- 1.rekke Som evangelietekst 1.rekke er foreslått Fadervårs 2.+3.bønn etter Matt 6,10. Dette er svært uheldig, for det vil lede tolkningen av disse bønnene i retning av bønn om retttferdighet og fred på jorden. Dermed blir de tatt ut av den eskatologiske sammenheng som er gitt med første bønn, og etisk formaning blandes med gudsriketanken. De følgende bønnene er mer relevant for spørsmålet om retttferdighet og fred.
Matt 6,11-15 leses og erstatter Matt 6,10 som går ut
- 3.rekke Det ville verdifullt å få en klagetekst inn på denne søndagen. Ved å sette inn Sal 142,1-8 i 3.rekke vil de 3 GT-tekstene få henholdsvis etikk, utopi og klage som tema, i vårt forslag.
Sal 142,1-8 kommer inn og erstatter 3 Mos 19,15-18 som går ut.
Som evangelietekst i 3.rekke er foreslått Matt 5,6: salige de som hungrer og tørster etter retttferdigheten. NB: det står retttferdigheten i bunden form, og konteksten viser at det er den eskatologiske retttferdigheten som synonym til Guds rike. Til en temadag om retttferdighet og fred på jorden vil de følgende saligprisningene være langt mer relevante: salige er de barmhjertige, de rene av hjertet, de fredsskapende, de som blir forfulgt for retttferdighets skyld... Alternativt forslag til evangelietekst 3.rekke blir altså Matt 5,7-12. (Dette vil delvis overlappes med Matt 5,1-12 1.rekke allehelgensdag, og Matt 5,10-12 2.rekke 18.s.i tre. Men overlappingen skjer ikke i samme rekke/kirkeår, og disse tre forskjellige søndagene vil gi tolkningen/prekenen markert forskjellige tilnæringer til teksten).
Matt 5,7-10 leses og erstatter Matt 5,6 som går ut
GT-tekstene bør omgrupperes for å skape bedre indre sammenheng i teksttrekkene:
Amos 5,11-15 flyttes fra 2.rekke til 1.rekke, der den erstatter Jes 11,1-10 som går ut. Ny GT-tekst i 2.rekke er Jes 2,1-5, mens Sal 142,1-8 leses i 3.rekke og erstatter 3 Mos 19,15-18 som går ut:

1.rekke: Amos 5,11-15
2.rekke: Jes 2,1-5
3.rekke: Sal 142,1-8

Rom 12,17-21
Ef 5,8-16
Ef 4,22-25

Matt 6,11-15
Matt 25,31-40
Matt 5,7-10

Oslo, 14. september 2009

For Det teologiske Menighetsfakultet,

Vidar L. Haanes
Rektor